

Karlstads kommun
Karlstadskommun@karlstad.se
Rektorn vid Väse skola
Alf.holmberg@karlstad.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Väse skola
i Karlstads kommun

Tillsyn i Väse skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Karlstads kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Väse skola besöktes av Skolinspektionen den 28 januari 2014.

Fakta om skolenheten

Väse skola ligger i centralorten Väse, cirka 2,5 mil öster om Karlstads centrum. Skolan består av förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6 och tillhör i område Syd inom barn- och ungdomsförvaltningen i Karlstad kommun.

I skolenheten finns 105 elever. Eleverna i förskoleklassen och grundskolan går i åldershomogena klasser förutom årskurserna 5 och 6 som bildar en undervisningsgrupp. Skolans klasser är grupperade både lokalmässigt och personalmässigt i förskoleklassen och årskurs 1, årskurserna 2-3 samt årskurserna 4-6. En lärare arbetar viss del av sin tjänst som speciallärare.

Skolans redovisning av kunskapsresultaten från läsåret 2012/13 visar att 69 procent av eleverna i årskurs 3 nått kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska. Läsåret 2012/13 nådde 85 procent av eleverna kunskapskraven för godtagbara kunskaper i matematik. Sett över tid är det en förbättring av måluppfyllelsen i matematik eftersom 80 procent av eleverna nådde målen i matematik läsåret 2011/12 och 79 procent läsåret 2010/11. I de naturorienterade och i de samhällsorienterade ämnena nådde samtliga elever kunskapskraven för godtagbara kunskaper under läsåren 2011/12 och 2012/13.

För läsåret 2011/12 visar Skolverkets officiella statistik för elever i årskurs 6 att 59 procent av eleverna nådde kravnivån i matematik på samtliga nationella ämnesprov, vilket var lägre än riket (79 procent). I engelska nådde 65 procent av eleverna kravnivån i engelska, vilket också var lägre än riket (87 procent) och i svenska nådde 82 procent av eleverna nådde kravnivån vilket var samma som genomsnittet i riket.

Enligt Skolverkets officiella statistik för elever i årskurs 6 läsåret 2012/13 uppnådde samtliga elever som deltog i de nationella ämnesproven minst provbetyget E i matematik medan ett fåtal elever inte nådde upp till minst provbetyget E i engelska och svenska. Samtliga elever i årskurs 6 som deltog i de nationella ämnesproven i biologi och samhällskunskap uppnådde minst provbetyget E.

Skolans sammanställning av kunskapsresultaten läsåret 2012/13 för årskurs 6 visar att 93 procent av eleverna nådde minst betyget E i Idrott och hälsa samt matematik och 86 procent i svenska och engelska. I övriga ämnen nådde samtliga elever minst betyget E. Detta var en förbättring jämfört med läsåret 2011/12

då 60 procent nådde kunskapskraven i matematik, 65 procent i engelska och 83 procent i svenska enligt skolans statistik. I övriga ämnen nådde samtliga elever kunskapskraven läsåret 2011/12. Läsåret 2012/13 har Väse skola i flertalet ämnen högre genomsnittligt betygspoäng än genomsnittet i riket.

Helhetsbedömning

Elever i årskurs 6 i Väse skola når i de flesta fall de kunskapskrav som minst ska uppnås i alla ämnen. Även elever i årskurs 3 når i de flesta fall de kunskapskrav som minst ska uppnås för årskursen. Det finns dock elever i årskurs 3 och årskurs 6 som inte når de kunskapskrav som minst ska uppnås. Att elever erbjuds undervisning av lärare som är behöriga i de ämnen de undervisar i är en viktig förutsättning för att elevernas ska nå läroplanens mål och kunskapskraven. Tillsynen visar att skolans rektor inte utnyttjar den kompetens som finns så att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning bedriver undervisningen. De åtgärdsprogram som utarbetas för elever som är i behov av stöd måste överensstämja med de krav som finns enligt bestämmelserna för att kunna vara ett aktivt verktyg i arbetet med att planera och följa upp det särskilda stödet som eleven får.

Vidare visar Skolinspektionens tillsyn att elevhälsan vid skolan uppvisar brister i tillgången till kurator och brister i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet vilket måste åtgärdas.

Skolinspektionens senaste tillsyn år 2009 visade att Väse skola behövde förbättra planen mot kränkande behandling. Planen mot kränkande behandling ska utgöra ett aktivt verktyg för att planera och följa upp ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolinspektionens tillsyn visar att skolans aktuella plan mot kränkande behandling fortfarande inte uppfyller de krav som ställs enligt bestämmelserna vilket måste åtgärdas. Skolinspektionen har dock inte funnit annat än att skolan aktivt arbetar för att förhindra och förebygga kränkande behandling.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som Väse skola måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlstads kommun att vidta nedanstående åtgärd för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 23 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Karlstads kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som utifrån en aktuell kartläggning anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling det aktuella året och som innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Av skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas med i efterföljande års plan.

Väse skola har en plan mot kränkande behandling gällande läsåret 2013/14. I den anges en lista på hur skolan på olika sätt gör en kartläggning för att skolan ska förbygga och motverka kränkande behandling. Under rubriken "Resultat och analys våren 2013" anges att "..personal och elever utvärderat planen..". Planen innehåller dock inte någon redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Planen anger "åtgärder/förbättringar/utveckling/beslut" för läsåret 2012/13. De aktiviteter som där anges är i huvudsak i av allmän karaktär och anger inga konkreta åtgärder som utgår från aktuella kartläggningar av risker och behov. Vid samtal med lärare framkommer skolan arbetar aktivt med att förebygga kränkningar och att vidta åtgärder för att förhindra kränka behandling och lärare ger exempel på sådana insatser där enskilda klasser berörts.

Utredningen visar att det i skolans plan mot kränkande behandling inte, utifrån en aktuell kartläggning, anges konkreta åtgärder som skolenheten avser att påbörja och genomföra under kommande året. Det saknas även en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

46 kap. 6 8 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Karlstads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Informationen vid utvecklingssamtalet ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska informationen vid utvecklingssamtalet grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen och kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Den individuella utvecklingsplanen ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Lärare uppger i intervju att de dokumenterar elevens kunskapsutveckling i en digital omdömesdatabas och lärplattform som elevernas föräldrar har tillgång till och där de kan följa vad respektive lärare har skrivit om elevens utveckling i de olika ämnena. Både rektor och lärare menar dock att systemet i praktiken är svårtillgängligt för föräldrarna eftersom den inloggningsrutin som krävs är krånglig. Enligt de lärare som intervjuats har många föräldrar inte läst vad lärare skrivit in i omdömesdatabasen inför utvecklingssamtalet. Eleven och elevens föräldrar får därför, enligt lärarna, muntlig information om kunskapsutvecklingen. Enligt intervjuade elever får de vid utvecklingssamtalet information om hur de går för dem i alla ämnen de får undervisning i förutom i ämnet slöjd. Detta bekräftas av intervjuade lärare. Vid utvecklingssamtalet upprättar lärare tillsammans med eleven och föräldrar en individuell utvecklingsplan. Vid samtal med de yngre eleverna berättar de att de får reda på "vad de behöver bli bättre på" och ger exempel på vad de behöver träna på hemma eller själva jobba med i skolan. De yngre eleverna får sina individuella utvecklingsplaner utskrivna i pappersform. De intervjuade äldre eleverna hade svårt dra sig till minnes sina individuella utvecklingsplaner och säger sig aldrig gå in och kolla i omdömesdatabasen där de individuella utvecklingsplanerna finns antecknade. Av de exempel på skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen framgår vad eleven

behöver förbättra, ex "träna hemma", men inte vad skolan ska bidra med för elevens fortsatta kunskapsutveckling.

Av utredningen framgår att den information om elevens utveckling som eleven och elevens vårdnadshavare får vid utvecklingssamtalet inte omfattar samtliga ämnen som eleven fått undervisning i. I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte alltid vilka insatser som skolan ska bidra med och som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs för att åtgärda bristen.

Författning

10 kap 12 och 13 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Karlstads kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. En annan lärare får bedriva undervisningen endast om det inte finns någon att tillgå i huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

En förteckning över den utbildning som skolans lärare har och de ämnen de undervisar i och som skolan skickat in inför tillsynen visar att lärare undervisar i ämnen som de inte är behöriga i. Detta bekräftas vid intervjuer med lärare. Exempelvis undervisar lärare med utbildning bland annat i svenska och matematik men som saknar legitimation i engelska och naturorienterande ämnen och teknik ändå i de sist nämnda ämnena i årskurserna 4-6. Lärare med bland annat utbildning i svenska och historia men som saknar utbildning i engelska, naturorienterande ämnen och teknik undervisar ändå i dessa ämnen i årskurserna 1 och 4-6. I den verksamhetsredogörelse som rektor lämnat inför Skolinspektionens tillsyn anger rektorn att det i årskurserna 1-3 finns fem lärare som tillsammans täcker upp behörigheten i alla ämnen utom i engelska. Vid samtal med rektor om att lärare undervisar i ämnen de inte har behörighet i och legitimation för trots att ämnesbehöriga lärare finns att tillgå menar rektorn att ämnesbehörigheten finns inom arbetslaget och att lärarna samverkar kring pla-

neringen av undervisningen. Rektor anger också att den aktuella organiseringen av undervisningen redan var fastslagen när han tillträdde som rektor vid höstterminens början. I samband med nyrekrytering söker skolan efter lärare med behörighet i engelska enligt rektorn. Rektorn kan inte uppge att det finns några särskilda skäl med hänsyn till eleverna för att inte tillgodose kravet på ämnesbehörighet.

Av utredningen framgår att lärarkompetensen vid skolenheten inte används utifrån lärarnas behörighet och legitimation. Skolan använder i vissa fall lärare för undervisning som de inte har behörighet för, trots att det finns lärare med rätt behörighet att tillgå utan att det finns några särskilda skäl med hänsyn till eleverna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 och 18§§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Karlstads kommun måste vidta följande åtgärd/åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- För eleverna ska finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.
- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I skolans elevhälsoteam ingår en lärare som går vidareutbildning till speciallärare, skolsköterska, skolpsykolog samt rektor. Skolan saknar vid inspektionstillfället kurator. Enligt rektor pågår en rekrytering av kurator. Skolans elever har tillgång till skolläkare. Av intervjuer med rektor framgår att elevhälsoteamet vid Väse skola har möte varje vecka. Då träffas skolsköterskan, specialläraren och rektorn. Enligt rektor brukar kurator och skolpsykolog inte alltid delta vid dessa möten utan deltar vid behov. Av samtal med skolsköterska och lärare som genomgår utbildning till speciallärare framgår att det är dessa två som för

närvarande främst arbetar med det hälsofrämjande och förebyggande arbetet vid skolan. Av samtalet framgår att även kurator arbetar med det hälsofrämjande och förebyggande arbetet när kurator finns att tillgå i skolan. Skolpsykologen deltar ibland i elevhälsoteamets möten men arbetar enligt rektorn främst med att ge stöd till enskilda elever och deltar i begränsad omfattning i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Utredningen visar att Väse skola inte har tillgång till kurator. Det framkommer även att skolpsykologen endast deltar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet utifrån enskilda elevers behov. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap 25 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Karlstads kommun en anmärkning.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- I åtgärdsprogram framgår det inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig personal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges särskilt stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av några åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammen anges när men inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Utredningen visar att åtgärdsprogram inte anger hur åtgärderna ska följas upp. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Skolinspektionen finner bristen mindre allvarlig eftersom Skolinspektionen inte funnit annat än att arbetet med elever som befaras inte nå kunskapskraven i övrigt överensstämmer med författningarnas krav. Huvudmannen tilldelas därför en anmärkning.

Författning

3 kap 8 och 9 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Mats Löwing och undervisningsråd Elisabeth Fogelberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Agneta Wennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.